

Põhikooli eesti keele lõpueksam 2016
Võti

NB! Lugemisülesannetes hinnatakse vaid vastuste sisulist õigsust, õigekirja hindamisel ei arvestata. Õpilaste vastused ei pea võtmes toodud vastustega sõna-sõnalt kokku langema. Kui õpilane loetleb ülesandes nõutust rohkem põhjusi, nimesid vms, siis hindamisele kuulub õige arv põhjusi, nimesid vms esimesena kirjutatust alustades.

1.1 Loe tekst läbi ja lahenda selle põhjal ülesanded. 20 punkti

1. Kust oli sattunud poiste tuppa tennisepall?

Tennisepall oli sattunud poiste tuppa spordiväljakult vms vastus.

Õige vastus 1 punkt, vale vastus 0 punkti.

2. Mis põhjusel ei saanud minategelane kauaks voodisse lõsutama jääda?

Minategelane ei saanud jääda kauaks voodisse lõsutama, sest ta tahtis peas heliseva meloodia / helisevad noodid telefoni salvestada / öösel sünninud lugu salvestada vms vastus.

Sisult õige vastus 2 punkti, vale vastus 0 punkti.

3. Kes nimeliselt peale minategelase veel mõlema ansambli koosseisu kuulus?

Mõlema ansambli koosseisu kuulus ka Ranno.

Õige vastus 1 punkt, vale vastus 0 punkti.

4. Nimeta kolm põhjust, miks ebaõnnestus ansambli AmFC lavadebüüt.

AmFC lavadebüüt ebaõnnestus, sest

- 1) solist laulis mikrofonist mööda vms vastus;
- 2) Ranno oli närvis ja mängis trumme valesti vms vastus;
- 3) minategelasel läksid kitarriduurid segamini vms vastus.

Iga sisult õige põhjuse eest saab õpilane 1 punkti, vale põhjuse eest 0 punkti. Kokku on võimalik ülesande eest saada 3 punkti.

5. Ansambli liikmed löid ka ise lugusid. Kirjelda kolme etappi, kuidas minategelane toimis, kui tal peas mõni meloodia helisema hakkas. Kirjuta etapid õiges järjekorras.

Esiteks: minategelane ümises noodid telefoni vms vastus.

Teiseks: ta jättis salvestatu telefoni helindite kausta mõneks ajaks seisma vms vastus.

Kolmandaks: ta hakkas lugu kitarril mängima vms vastus.

Iga õiges järjestuses ning sisult õige etapi kirjelduse eest saab õpilane 1 punkti, vale (sh vales järjestuses) etapi kirjelduse eest 0 punkti. Kokku on võimalik ülesande eest saada 3 punkti.

6. Selgita oma sõnadega, mida tähendab, et Ranno oli pooleldi toru ja pooleldi pulgamees.

Ranno oli pooleldi toru ja pooleldi pulgamees, sest ta mängis nii klarnetit kui ka trumme vms vastus.

Sisult õige ja ammendav vastus 2 punkti, vale või poolik vastus 0 punkti.

7. Kirjuta tabelisse, mis pilli keegi poistest ansamblis Etymon mängis. Peategelase kohta kasuta nime asemel sõna „minategelane”.

Nimi	Pill
minategelane	kitarr
Ranno	trummid
Karl	basskitarr/bass/kitarr
Oliver/Olli	klahvpillid
Andrei/Ats	kitarr

Kui õpilane on täitnud tabeli kõik read õigesti, st nimetanud ansambli kõik liikmed ja pillid õigesti, saab ta 2 punkti. Kui õigesti täidetud ridu on 3–4, saab ta 1 punkti, muudel juhtudel 0 punkti. Nimede järjestus tabelis ei ole oluline. Kokku on võimalik ülesande eest saada 2 punkti.

8. Nimeta kaks põhjust, miks võib väita, et ansambel Etymon oli edukas.

Ansambel Etymon oli edukas, sest

- 1) nende lugusid mängiti raadios;
- 2) nad olid kooli lemmikpund;
- 3) nende kontserdid olid menukad;
- 4) nad esinesid teistes koolides;
- 5) nad esinesid muusikafestivalidel;
- 6) tüdrukud imetlesid neid vms põhjus.

Iga sisult õige põhjuse eest saab õpilane 1 punkti, vale põhjuse eest 0 punkti. Kokku on võimalik ülesande eest saada 2 punkti.

9. Selgita oma sõnadega võõrsõna tähendust.

immigrant – sisserändaja, sisserännanu, mingile maale alatiseks või pikemaks ajaks elama asunu, pagulane vms selgitus
repertuaar – mängukava, laulja või ansambli poolt ettekantavate palade varu vms selgitus

Iga sisult õige selgituse eest saab õpilane 1 punkti, vale selgituse eest 0 punkti. Kokku on võimalik ülesande eest saada 2 punkti.

10. Selgita väljendi tähendust.

lõikas hoogsalt loorbereid – saavutas kiiresti au ja kuulsuse, oli edukas vms selgitus

võtsin ohjad üle – võtsin juhtimise üle vms selgitus

Iga sisult õige selgituse eest saab õpilane 1 punkti, vale selgituse eest 0 punkti. Kokku on võimalik ülesande eest saada 2 punkti.

1.2 Loe tekstid läbi ja lahenda nende põhjal ülesanded. 10 punkti

1. Poolfinaalidesse hakati laule valima. Neli žüriiliiget üheteistkümnest haigestusid ega tulnud kohale.

Põhjenda, kas žürii on otsustusvõimeline. Vastuses esita otsustus (jah/ei) ning põhjendus.

Žürii ei ole otsustusvõimeline, sest otsustamiseks peab olema kohal vähemalt 9 liiget.

Ammendavaks loetakse vastus, mis sisaldab õiget otsustust (ei) ning õiget põhjendust. Vastuse kummagi õige poole eest saab õpilane 1 punkti, kokku 2 punkti. Vale vastus 0 punkti.

2. Mitu ankeeti tuli täita, et laul „Play” konkursile esitada?

Selleks, et laul „Play” esitada konkursile, tuli täita 4 ankeeti.

Õige vastus 1 punkt, vale vastus 0 punkti.

3. Kujutle, et sa esitasid konkursile enda kirjutatud laulu. Mis aadressile pidid vajalikud paberid ja laulu fonogrammi viima? Kirjuta täpne aadress.

Vajalikud paberid ja laulu fonogramm tuli viia aadressile Gonsiori 27, Tallinn (valvelaud).

Õige vastus 1 punkt, vale või ebatäpne või keelelt vigane vastus 0 punkti. Hindamisel arvestatakse vaid aadressi õigekirja. Valvelauda ei pea õpilane tingimata nimetama, kirjavahemärgivigu hindamisel ei arvestata.

4. Põhjenda, kas konkursile „Eesti laul 2016” võis esitada laulu, mis kanti esimest korda ette kooliaasta avaaktusel 1. septembril 2015. Vastuses esita otsustus (jah/ei) ning põhjendus.

Jah, sest laul ei olnud avalikustatud enne 1.09.2015.

Ammendavaks loetakse vastus, mis sisaldab õiget otsustust (jah) ning õiget põhjendust. Vastuse kummagi õige poole eest saab õpilane 1 punkti, kokku 2 punkti. Vale vastus 0 punkti.

5. Eurovisiooni lauluvõistluse finaali toimus 14. mail 2016. aastal Rootsis. Kui noor tohtis olla Eurovisiooni lauluvõistluse finaalis Eestit esindav laulja?

Eurovisiooni lauluvõistluse finaalis Eestit esindav laulja pidi olema vähemalt 16-aastane / ei tohtinud olla noorem kui 16-aastane vms vastus.

Õige vastus 1 punkt, vale vastus 0 punkti.

6. Oletame, et ansambli La La Ladies üks artist kaotas pärast poolfinaalis esinemist hääle ega saanud seetõttu finaalis esineda. Põhjenda, kas tema asemele oleks võinud võtta asendusliikme. Vastuses esita otsustus (jah/ei) ning põhjendus.

Ei, sest kõikides voorudes peavad laulul olema samad esitajad vms vastus.

Ammendavaks loetakse vastus, mis sisaldab õiget otsustust (ei) ning õiget põhjendust. Vastuse kummagi õige poole eest saab õpilane 1 punkti, kokku 2 punkti. Vale vastus 0 punkti.

7. Missugune lisanõue on kehtestatud konkursile toodud võõrkeelsele laulule?

Võõrkeelsele laulule on esitatud lisanõue, et selle sõnad peavad olema tõlgitud eesti keelde vms vastus.

Õige vastus 1 punkt, vale vastus 0 punkti.

2.1 Loe tekstid läbi ja kirjuta vähemalt 200-sõnaline kirjand teemal „Muusika noorte elus”. Kirjandis võid toetuda loetud tekstidele.

Kirjandit hinnatakse hindamisjuhendi järgi, vt eesti keele lõpueksami korraldus- ja hindamisjuhendit. Kokku on võimalik ülesande lahendamise eest saada 40 punkti.

NB! Kirjandit hinnatakse kui terviklikku teksti, hindamisel ei arvestata, kas ja kuivõrd on õpilane kasutanud alustekste.

2.2 Paranda poolpaksult trükitud sõnades väikesed tähed suureks, kus vaja.

Iga õige vastuse eest saab õpilane 0,5 punkti, vale või vigase vastuse eest 0 punkti. Kokku on võimalik ülesande eest saada 5 punkti.

Pärt Uusberg, 1986. aastal Raplas sündinud dirigent ja helilooja, mängis 2007. aastal üht peategelast Ilmar Raagi filmis „Klass”, mis võitis Kesk- ja Ida-Euroopa suurimal filmifestivalil Karlovy Varys peaauhinna. 2009. aastal võitis ta harrastusheliloojana Tallinna Keskraamatukogu muusikaosakonna korraldatud isamaaliste laulude võistluse „Mu isamaa on minu arm”. 2008. aastal asutas Pärt Uusberg huvitava nimega kammerkoori Head Ööd, Vend, mille peadirigent on ta tänase päevani. Noor helilooja on kirjutanud muusika Martti Helde 2014. aastal valminud mängufilmile „Risttuules”, mille teema on 1941. aasta juuniküüditamine. Pärt Uusbergi loominguga põhiosa moodustab koorimuusika, näiteks 2014. aasta XXVI üldlaulupeo kontserdil „Puudutuse aeg” esitati koguni kolm tema lugu. Pärast 2015. aasta vabariigi aastapäeva kontsertaktust tunnistas Pärt Uusberg ETV-le antud intervjuus, et on suur au ja rõõm jagada oma loomingut nii paljude inimestega. 2015. aasta augustikuus tunnustati 28-aastast heliloojat Marje ja Kuldar Singi nimelise noore muusiku preemiaga.

2.3 Kirjuta lünka nõutud võrdlusastmes ja õiges käändes omadussõna. Pööra tähelepanu õigekirjale.

Iga õige vastuse eest saab õpilane 0,5 punkti, vale või vigase vastuse eest 0 punkti. Kokku on võimalik ülesande eest saada 5 punkti.

1. Kõrvaarstid on väitnud, et pikemaajaline **valju** muusika kuulamine võib põhjustada vaegkuulmist.
2. Augustis olid populaarsed Kosel toimunud muusikaõhtud, kus esitati **mahedat** muusikat.
3. Eesti Kontserdi korraldatud üritustest kuulutati oratooriumide sari eelmisel aastal **kõige suurejoonelisemaks**.
4. See on vana tõde, et elukutselisest muusikust **võhiklikum** kontserdikülastaja ei märka orkestri kokkumängus **kerget** vigu.
5. Estonia teatriladal selgus, et 2015. aasta **võimsaima** häälega eestlane on tallinnanna Tamara Suits, kes püstitas 122-detsibellilise tulemusega uue mitteametliku maailmarekordi.
6. Telekonkursil „Klassikatähed 2013” osutus **kõige südimaks** muusikuks 17-aastane tšellist Marcel Johannes Kits.
7. Ukraina päritolu helilooja Lubomyr Melnyk oli 2007. aastal maailma **kiireim** pianist, kes suutis mängida 19,5 nooti sekundis mõlema käega eraldi.
8. Harilikult ei panda filme vaadates heli tähele, aga igava filmi puhul märgatakse, et **nüri** muusika taustal muutub film veelgi **igavamaks**.

2.4 Kirjavahemärgista laused.

Iga õigesti kirjavahemärgistatud lause eest saab õpilane 1 punkti. Kui lauses on üks viga, siis saab õpilane 0,5 punkti, kui lauses on 2 või rohkem viga, siis 0 punkti. Kokku on võimalik ülesande eest saada 9 punkti.

1. Eri Klas, kes sündis 1939. aastal, oli üks tuntumaid eesti muusikuid maailmas.
2. Muusikaarmastuse sai Eri Klas kaasa kodust, sest tema ema Anna Klas, tuntud pianist ja muusikapedagoog, juhatas poja juba varakult muusika juurde.
3. Dirigent, kunstiline juht, peadirigent – kõiki neid ameteid on ta Estonia teatris aastate jooksul pidanud.
4. Intervjuus Rein Veidemannile ütles Klas: „Minu jaoks oli elu üks kõrgpunkte see, kui mul õnnestus Estonia teater viia Pariisi.”
5. Klas juhatas sümfooniaorkestreid paljudes riikides: USAs, Austraalias, Jaapanis, Saksamaal, Prantsusmaal.
6. „Kui seisan orkestri ees, olen ma ju ise ühtlasi selle liige,” väitis Eri Klas.
7. Klas ei pidanud oluliseks plaatide väljaandmist, kuna plaat on kui valedetektor, mis paljastab valesti mängitud noodid.
8. 2007. aastal esilinastunud portreefilm avab Eri Klasi helged iseloomujooned, mida tunnevad mitte ainult tema kolleegid, vaid ka paljud muusikasõbrad.
9. Mitmed filmikaadrid Eri Klasist on seotud tema juhatatud muusika, dirigenditöö ja ühiskondliku tegevusega, rõhutades Klasi ja muusika ühtesulamist.

2.5 Kirjuta sulgudes olevad arvud sõnadega, kasuta õiget käänet. Pööra tähelepanu õigekirjale.

Iga õige vastuse eest saab õpilane 1 punkti, vale või vigase vastuse eest 0 punkti. Kokku on võimalik ülesande eest saada 6 punkti.

1. Rohkem kui **kaheksasada** lauljat kogunes 1869. aasta juunis Tartusse laulupeole.
2. Suure laulupeo **esimene** kontsert peeti **kaheksateistkümnendal** juunil Emajõe ligidal aasal.
3. Aastal **kaks tuhat kolm** kanti Eesti laulupeod UNESCO suulise ja vaimse pärandi meistriteoste nimekirja.
4. 2014. aastal toimusid Tallinnas **kahekümne kuues** laulupidu ja **üheksateistkümnendal** tantsupidu.

2.6 Otsusta, missugune sõnavorm/sõnaühend sobib lausesse, ja tõmba sellele joon alla.

Iga õige vastuse eest saab õpilane 1 punkti, vale vastuse eest 0 punkti. Kokku on võimalik ülesande eest saada 5 punkti. Kui õpilane on kasutanud õige vastuse märkimiseks allajoonimise asemel mõnd muud viisi, siis ta punkte ei kaota.

1. Minu sõber Jaan sarnaneb väga oma **isaga**.
2. Kamp poisse **mängib** maja taga jalgpalli.
3. On vana tõde, et laiskus ja lohakus **käivad** käsikäes.
4. Õpilased tundsid suurt huvi välismaal **õppimise vastu**.
5. Novell põhines kirjaniku enda **läbielamistel**.